

Zbirka odločb sodne prakse

SODBA SODIŠČA (drugi senat)

z dne 23. januarja 2014 *

„Obvezno zavarovanje avtomobilske odgovornosti za škodo, povzročeno tretjim osebam — Direktive 72/166/EGS, 84/5/EGS, 90/232/EGS in 2009/103/EGS — Prometna nesreča z motornim vozilom — Nepremoženjska škoda — Odškodnina — Nacionalne določbe, ki uvajajo posebna pravila za izračun pri prometnih nesrečah z motornim vozilom, ki so manj ugodna za oškodovance od tistih, ki jih določajo splošna pravila v zvezi s civilno odgovornostjo — Združljivost z direktivami“

V zadevi C-371/12,

katere predmet je predlog za sprejetje predhodne odločbe na podlagi člena 267 PDEU, ki ga je vložilo Tribunale di Tivoli (Italija) z odločbo z dne 20. junija 2012, ki je prispela na Sodišče 3. avgusta 2012, v postopku

Enrico Petillo,

Carlo Petillo

proti

Unipol Assicurazioni SpA,

SODIŠČE (drugi senat),

v sestavi R. Silva de Lapuerta, predsednica senata, J. L. da Cruz Vilaça, G. Arestis, J.-C. Bonichot in A. Arabadžiev (poročevalec), sodniki,

generalni pravobranilec: N. Wahl,

sodna tajnica: A. Impellizzeri, administratorica,

na podlagi pisnega postopka in obravnave z dne 3. julija 2013,

ob upoštevanju stališč, ki so jih predložili:

- za Unipol Assicurazioni SpA A. Frignani in G. Ponzanelli, odvetnika,
- za nemško vlado T. Henze, J. Kemper in F. Wannek, agenti,
- za grško vlado L. Pnevmatikou, agentka,
- za špansko vlado S. Centeno Huerta, agentka,

* Jezik postopka: italijanščina.

- za italijansko vlado G. Palmieri, agentka, skupaj z M. Santorom, avvocato dello Stato,
- za latvijsko vlado I. Kalniņš in I. Nesterova, agenta,
- za litovsko vlado D. Kriauciūnas ter R. Janeckaitė in A. Svinkūnaitė, agenti,
- za Evropsko komisijo E. Montaguti in K.-P. Wojcik, agenta,

po predstavitvi sklepnih predlogov generalnega pravobranilca na obravnavi 9. oktobra 2013

izreka naslednjo

Sodbo

- 1 Predlog za sprejetje predhodne odločbe se nanaša na razlago Direktive Sveta 72/166/EGS z dne 24. aprila 1972 o približevanju zakonodaje držav članic o zavarovanju civilne odgovornosti pri uporabi motornih vozil in o izvajanju obveznosti zavarovanja takšne odgovornosti (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 6, zvezek 1, str. 10, v nadaljevanju: Prva direktiva), Druge direktive Sveta 84/5/EGS z dne 30. decembra 1983 o približevanju zakonodaje držav članic o zavarovanju civilne odgovornosti pri uporabi motornih vozil (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 6, zvezek 7, str. 3), kakor je bila spremenjena z Direktivo Evropskega parlamenta in Sveta 2005/14/ES z dne 11. maja 2005 (UL L 149, str. 14, v nadaljevanju: Druga direktiva), Tretje direktive 90/232/EGS Sveta z dne 14. maja 1990 o približevanju zakonodaje držav članic o zavarovanju civilne odgovornosti pri uporabi motornih vozil (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 6, zvezek 1, str. 249), kakor je bila spremenjena z Direktivo 2005/14 (v nadaljevanju: Tretja direktiva), in Direktive 2009/103/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. septembra 2009 o zavarovanju civilne odgovornosti pri uporabi motornih vozil in o izvajanju obveznosti zavarovanja takšne odgovornosti (UL L 263, str. 11).
- 2 Ta predlog je bil vložen v okviru spora med M. Enricom in C. Petillom na eni strani ter družbo Unipol Assicurazioni SpA (v nadaljevanju: Unipol) na drugi strani glede odškodnine, ki jo zahteva od slednje na podlagi civilne odgovornosti pri uporabi motornih vozil za nepremoženjsko škodo, ki je nastala E. Petillu zaradi prometne nesreče z motornim vozilom.

Pravni okvir

Pravo Unije

- 3 V členu 1 Prve direktive je določeno:

„V tej direktivi:

[...]

2. „oškodovanec“ pomeni osebo, ki ima pravico do odškodnine zaradi izgube ali poškodbe, ki so jo povzročila vozila;

[...]“

4 Člen 3(1) te direktive določa:

„Vsaka država članica bi morala sprejeti vse potrebne ukrepe, s katerimi zagotovi, da je civilna odgovornost pri uporabi vozil, ki izvirajo z njenega ozemlja, pokrita z zavarovanjem. Na podlagi teh ukrepov se določi kritje obveznosti in pogoji kritja.“

5 Člen 1(2) in (2) Druge direktive določa:

„1. Zavarovanje iz člena 3(1) [Prve] [d]irektive [...] obvezno krije oboje, materialno škodo in telesne poškodbe.

2. Brez poseganja v višje odškodnine, ki jih lahko predvidijo države članice, vsaka država članica zahteva, da je takšno zavarovanje obvezno najmanj za naslednje vsote:

(a) v primeru telesne poškodbe je najnižji znesek kritja 1 000 000 EUR na oškodovanca ali 5 000 000 EUR na škodni dogodek, ne glede na število oškodovancev;

(b) v primeru materialne škode 1 000 000 EUR na škodni dogodek, ne glede na število oškodovancev.

Če je potrebno, lahko države članice uvedejo prehodno obdobje do pet let od datuma začetka izvajanja Direktive [2005/14], v katerem morajo prilagoditi svoje minimalne vsote kritja vsotam iz tega odstavka.

Države članice, ki uvedejo takšno prehodno obdobje, o tem obvestijo Komisijo in navedejo trajanje prehodnega obdobja.

V 30 mesecih od datuma začetka izvajanja Direktive [2005/14] države članice zvišajo odškodnine vsaj do polovice ravni iz tega odstavka.“

6 Člen 1 Tretje direktive določa, da „zavarovanje iz člena 3(1) [Prve direktive] krije odgovornost za telesne poškodbe vseh potnikov razen voznika, do katerih bi prišlo pri uporabi motornega vozila“.

7 Člen 1a Tretje direktive določa:

„Zavarovanje iz člena 3(1) [Prve] [d]irektive [...] krije telesne poškodbe in materialno škodo, povzročeno pešcem, kolesarjem in drugim nemotoriziranih udeležencem v prometu, ki so, kot posledica nesreče, v kateri je bilo udeleženo motorno vozilo, v skladu z nacionalnim civilnim pravom upravičeni do odškodnine. Ta člen ne posega niti v civilno odgovornost niti v višino odškodnine.“

8 V skladu s členom 30 Direktive 2009/103 je slednja začela veljati dvajseti dan po objavi v *Uradnem listu Evropske unije*, in sicer 7. oktobra 2009.

Italijansko pravo

- 9 Člen 139 zakonske uredbe št. 209 z dne 7. septembra 2005 o zakoniku o zasebnem zavarovanju (redni dodatek k Uradnemu listu Italijanske republike, št. 239, z dne 13. oktobra 2005), kot je bila spremenjena z uredbo ministra z dne 17. junija 2011 (Uradni list Italijanske republike št. 147 z dne 27. junija 2011, v nadaljevanju: zakonik o zasebnem zavarovanju), določa:

„1. Povračilo zdravstvene škode pri lažjih poškodbah, ki so posledica nesreč, ki so nastale zaradi vožnje motornih vozil in plovil, se izvrši v skladu z naslednjimi merili in ukrepi:

- (a) za odškodnino za trajno zdravstveno škodo se za posledice poškodb, ki ne presegajo [9 %], odmeri progresivno naraščajoči znesek za vsako odstotno točko invalidnosti; ta znesek se izračuna z uporabo ustreznega koeficienta za vsako odstotno točko invalidnosti glede na korelacijo iz odstavka 6. Tako določen znesek se od enajstega leta starosti subjekta zmanjšuje za [0,5 %] za vsako leto starosti. Vrednost prve točke je enaka [759,04 EUR];
- (b) za začasno zdravstveno škodo se za vsak dan popolne nezmožnosti odmeri znesek v višini [44,28 EUR]; v primeru začasne nezmožnosti, ki ni [100 %], se odmeri znesek, ki ustreza odstotku nezmožnosti, ki se prizna za vsak posamezen dan.

2. Za namene odstavka 1 zdravstvena škoda pomeni začasno ali trajno telesno ali duševno okvaro osebe, ki jo ugotavlja izvedenec sodne medicine in ki negativno vpliva na vsakodnevne dejavnosti ter na gibanje in odnose v življenju oškodovanca, ne glede na morebitne vplive na njegovo sposobnost ustvarjanja dohodka. [...]

3. Sodišče lahko znesek zdravstvene škode, ki se povrne v smislu odstavka 1, poveča za največ eno petino na podlagi poštene in utemeljene presoje subjektivnega stanja oškodovanca.

4. Uredba predsednika republike, ki jo sprejme svet ministrov na predlog ministra za zdravstvo, ob posvetovanju z ministrom za delo in socialne politike, ministrom za pravosodje in ministrom za gospodarske dejavnosti določa posebno preglednico telesnih in/ali duševnih okvar, ki štejejo od ene do devet točk invalidnosti.

5. Zneski iz odstavka 1 se posodablajo vsako leto z uredbo ministra za gospodarske dejavnosti v višini, ki ustreza spremembi nacionalnega indeksa cen življenjskih potrebščin za družine in delavce, ki jo potrdi Istituto nazionale di statistica (ISTAT).

6. Za izračun zneska iz odstavka 1, točka a: za eno odstotno točko invalidnosti se uporabi množitelj 1,0; za 2 odstotni točki invalidnosti se uporabi množitelj 1,1; za 3 odstotne točke invalidnosti se uporabi množitelj 1,2; za 4 odstotne točke invalidnosti se uporabi množitelj 1,3; za 5 odstotnih točk invalidnosti se uporabi množitelj 1,5; za 6 odstotnih točk invalidnosti se uporabi množitelj 1,7; za 7 odstotnih točk invalidnosti se uporabi množitelj 1,9; za 8 odstotnih točk invalidnosti se uporabi množitelj 2,1; za 9 odstotnih točk invalidnosti se uporabi množitelj 2,3.“

Spor o glavni stvari in vprašanje za predhodno odločanje

- 10 Iz predložitvene odločbe izhaja, da je motorno vozilo, ki ga je vozil M. Recchioni, 21. septembra 2007 z zadnjim delom trčilo v motorno vozilo v lasti C. Pentilla, ki ga je vozil E. Petillo. Zadnji je zaradi te nesreče utrpel telesne poškodbe.

- 11 C. Petillo in E. Petillo sta zoper družbo Unipol, zavarovalnico M. Recchionija, pri Tribunale di Tivoli vložila tožbo za ugotovitev izključne odgovornosti M. Recchionija pri povzročitvi te nesreče in za naložitev družbi Unipol plačila zneska 3 350 EUR zaradi utrpljene premoženjske škode, poleg že plačanega zneska 6 700 EUR ter skupnega zneska 1 415 537 EUR zaradi nepremoženjske škode, ki jo je utrpel E. Petillo, namesto že nakazanega zneska 2 700 EUR.
- 12 Po mnenju predložitvenega sodišča italijansko pravo v členu 2043 civilnega zakonika za premoženjsko škodo in členu 2059 tega zakonika za nepremoženjsko škodo določa pravico do polnega povračila škode, ki je posledica kvazidelikta.
- 13 V skladu z ustaljeno sodno prakso italijanskih sodišč nepremoženjska škoda zajema zdravstveno škodo, ki je posledica telesne in/ali duševne okvare, psihološko škodo, ki je posledica duševnega trpljenja, nastalega zaradi te poškodbe, in škodo zaradi zmanjšane življenjske aktivnosti, ki je med drugim posledica ovir pri opravljanju običajnih in dnevnih dejavnosti ali pri nadpovprečni osebni izpolnitvi.
- 14 Corte costituzionale je v sodbi iz leta 2003 poudarilo, da ima nepremoženjska škoda enotno sestavo in se ne deli na kategorije ali podvrste. Vendar se je v sodni praksi še naprej razlikovalo med elementi, opredeljenimi v prejšnji točki. Poleg tega naj bi bila na podlagi italijanskega pravnega reda sodiščem prepuščena ocena te škode.
- 15 Italijanski zakonodajalec naj bi zaradi zmanjšanja stroškov zavarovalniških storitev v členu 139 zakonika o zasebnem zavarovanju predvidel posebno ureditev določanja zneskov, ki jih je treba plačati za nepremoženjsko škodo, ki so jo utrpeli žrtve nesreč, nastalih zaradi vožnje motornih vozil ali plovil. Ta ureditev naj bi bila v primerjavi z merili za ocenjevanje, ki se uporabijo v primeru drugih sporov, bolj omejujoča in možnost sodišča, da glede na okoliščine primera zviša odškodnino, omejuje na petino zneska vsote, ki je bila določena na podlagi člena 139 zakonika o zasebnem zavarovanju.
- 16 Predložitveno sodišče pojasnjuje, da bi bila nepremoženjska škoda, ki jo je utrpel E. Petillo, če bi nastala iz drugačnega razloga kot zaradi prometne nesreče z motornim vozilom, ocenjena na podlagi italijanskih predpisov in sodne prakse, ki se uporabi tako:
- zdravstvena škoda v obsegu 4 %, povzročena osebi, stari 21 let v času nastanka nesreče: 5 407,55 EUR;
 - začasna popolna invalidnost v trajanju 10 dni, začasna, 50-odstotna delna invalidnost v trajanju 20 dni in 25-odstotna v trajanju 10 dni: 2 250,00 EUR, in
 - psihološka škoda, enaka tretjini zdravstvene škode: 2 252,00 EUR,
- v skupnem znesku 10 210,00 EUR zaradi nepremoženjske škode, poleg dolgovanega zneska 445 EUR za zdravniške stroške.
- 17 Ker je škoda v tem primeru nastala zaradi prometne nesreče z motornim vozilom, bi bilo treba znesek, ki ga je treba nakazati na podlagi člena 139 zakonika o zasebnem zavarovanju, oceniti tako:
- (a) zdravstvena škoda v obsegu 4 %, povzročena osebi, starejši od 21 let, v času nastanka nesreče: 3 729,92 EUR, in
 - (b) začasna popolna invalidnost v trajanju 10 dni, začasna, 50-odstotna delna invalidnost v trajanju 20 dni in 25-odstotna v trajanju 10 dni: 996,00 EUR,

v skupnem znesku 4 725,00 EUR zaradi nepremoženjske škode, poleg dolgovanega zneska 445 EUR zaradi zdravniških stroškov. Odškodnina za duševne bolečine bi bila izključena, če ni predvidena v zakoniku o zasebnem zavarovanju, čeprav naj bi se sodna praksa v tej povezavi razvijala v prid oškodovancem.

- 18 Zneski, ugotovljeni na podlagi različnih metod izračuna, tako kažejo, da gre pri isti škodi za razliko 5 485,00 EUR. Poleg tega sodišče na podlagi člena 139 zakonika o zasebnem zavarovanju v tem primeru nima nobene možnosti za prilagoditev svoje ocene okoliščinam, ker mora uporabiti preprost izračun, ki omejuje njegovo pristojnost pravičnega sojenja.
- 19 Ob sklicevanju, med drugim, na sodbo Sodišča EFTA z dne 20. junija 2008 v zadevi Celina Nguyen proti The Norwegian State (E-8/07, poročila Sodišča EFTA 2008, str. 224), Tribunale di Tivoli dvomi o združljivosti s Prvo direktivo, Drugo direktivo, Tretjo direktivo in Direktivo 2009/103 nacionalne zakonodaje, ki pri povračilu škode, nastale zaradi prometne nesreče z motornim vozilom, ne izključuje zavarovanja nepremoženjske škode, vendar ne dopušča odškodnine za duševne bolečine in omejuje odškodnino za telesno ali duševno okvaro glede na to, kaj je dopustno na področju odškodnin glede na ustaljeno nacionalno sodno prakso.
- 20 Predložitveno sodišče zlasti meni, da člen 139 zakonika o zasebnem zavarovanju ne upošteva načela popolnega povračila nepremoženjske škode, katerega upoštevanje nikakor ne bi smelo biti omejeno zaradi vrste dogodka, ki je vzrok za telesno okvaro.
- 21 Tribunale di Tivoli je v teh okoliščinah odločilo, da prekine odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predloži to vprašanje:

„Ali lahko nacionalna zakonodaja države članice ob upoštevanju [Prve, Druge in Tretje] direktiv[e] in Direktive 2009/103/ES, ki urejajo obvezno zavarovanje za civilno odgovornost pri uporabi motornih vozil, z obveznim, zakonsko določenim izračunom izključno škode, ki je nastala v prometnih nesrečah, določi dejansko omejitev (pri izračunu) odgovornosti za nepremoženjsko škodo, za katero se bremenijo subjekti (zavarovalnice), ki jih navedene direktive zavezujejo k zagotavljanju obveznega zavarovanja za škodo, ki nastane pri uporabi motornih vozil?“

Dopustnost predloga za sprejetje predhodne odločbe

- 22 Družba Unipol in italijanska vlada izpodbijata dopustnost predloga za sprejetje predhodne odločbe. Menita, da predložitveno sodišče ni pojasnilo, zakaj bi bila zahtevana razlaga prava Unije koristna za rešitev spora o glavni stvari. Poleg tega naj predložitvena odločba ne bi vsebovala pojasnil glede izbire določb prava Unije, katerih razlaga se zahteva, niti glede zveze med temi določbami in nacionalno zakonodajo, ki se uporabi v sporu o glavni stvari.
- 23 V tej zvezi zadostuje ugotovitev, da je razvidno iz dejanskega in pravnega opisa v predložitveni odločbi, kot je bil dopolnjen z odgovorom na zahtevo za pojasnila, ki jo je na predložitveno sodišče naslovilo Sodišče na podlagi člena 101 Poslovnika, kot tudi iz navedbe razlogov, zaradi katerih je predložitveno sodišče predložilo Sodišču to predhodno vprašanje, da je odgovor na to vprašanje koristen za rešitev spora, v katerem odloča, posledično pa je to vprašanje dopustno.

Vprašanje za predhodno odločanje

- 24 Najprej je treba navesti, tako kot pravilno navajata nemška in španska vlada, da se ob upoštevanju datuma nesreče, ki je razlog za spor v postopku v glavni stvari, Direktiva 2009/103 ne uporablja *ratione temporis* za dejstva v postopku v glavni stvari. Poleg tega se Tretja direktiva v tem sporu ne

uporablja *ratione materiae*, ker E. Pertillo in C. Pertillo ne izkazujeta nobenih lastnosti žrtev, ki so posebej ranljive, na katere se slednja nanaša. Vprašanje za predhodno odločanje je torej treba razumeti, da je njegov edini namen razlaga Prve in Druge direktive.

- 25 Zato je treba ugotoviti, da predložitveno sodišče s prvim vprašanjem v bistvu sprašuje, ali je treba člen 3(1) Prve direktive in člen 1(1) in (2) Druge direktive razlagati tako, da nasprotujeta nacionalni zakonodaji, kot je ta v postopku v glavni stvari, ki določa posebno ureditev za odškodnino za nepremoženjsko škodo, nastalo zaradi lažjih telesnih poškodb zaradi prometnih nesreč z motornimi vozili, ki omejuje odškodnino za tako škodo v primerjavi z odškodnino, ki je dopustna za isto škodo, ki nastane iz drugih razlogov, kot so te nesreče.
- 26 V zvezi s tem je treba opozoriti, da je v preambuli Prve in Druge direktive poudarjeno, da je njun namen na eni strani zagotoviti prosti pretok vozil, ki so navadno na ozemlju Unije, in oseb, ki so v njih, in na drugi strani, da bodo oškodovanci nesreč, ki jih povzročijo ta vozila, enako obravnavani, ne glede na to, kje v Uniji se je nesreča zgodila (sodba z dne 23. oktobra 2012 v zadevi Marques Almeida, C-300/10, točka 26 in navedena sodna praksa).
- 27 Prva direktiva, kakor je bila natančneje pojasnjena in dopolnjena zlasti z Drugo direktivo, državam članicam torej nalaga, naj zagotovijo, da je civilna odgovornost pri uporabi vozil, ki so običajno na njenem ozemlju, krita z zavarovanjem, in zlasti določa vrste škode, ki morajo biti krite s tem zavarovanjem (sodba z dne 24. oktobra 2013 v zadevi Haasová, C-22/12, točka 38).
- 28 Vendar je treba opozoriti, da je obveznost zavarovanja civilne odgovornosti za kritje škode, povzročene tretjim osebam z motornim vozilom, ločena od obsega odškodnine za to škodo zaradi civilne odgovornosti zavarovanca. Namreč, medtem ko je prva opredeljena in zagotovljena z zakonodajo Unije, drugo ureja predvsem nacionalno pravo (sodba z dne 24. oktobra 2013 v zadevi Drozdovs, C-277/12, točka 30).
- 29 Sodišče je v tej zvezi namreč že razsodilo, da iz cilja Prve in Druge direktive ter iz njunih besedil izhaja, da njun namen ni harmonizacija ureditev držav članic o civilni odgovornosti in da so v obstoječem stanju prava Unije te proste pri določitvi ureditve civilne odgovornosti, ki velja za nesreče, ki so nastale pri uporabi vozil (zgoraj navedena sodba Marques Almeida, točka 29 in navedena sodna praksa).
- 30 Zato in zlasti glede na člen 1, točka 2, Prve direktive države članice v obstoječem stanju prava Unije v okviru svojih sistemov civilne odgovornosti načeloma prosto določijo zlasti škodo, ki jo povzročijo motorna vozila in jo je treba povrniti, obseg odškodnine za to škodo in osebe, ki so upravičene do navedenega povračila (zgoraj navedeni sodbi Haasová, točka 41, in Drozdovs, točka 32).
- 31 Vendar Sodišče poudarja, da morajo države članice zagotavljati, da je civilna odgovornost pri uporabi motornih vozil, ki se uporablja v skladu z nacionalnim pravom, krita z zavarovanjem v skladu z določbami Prve in Druge direktive (zgoraj navedena sodba Marques Almeida, točka 30 in navedena sodna praksa).
- 32 Iz sodne prakse Sodišča je razvidno tudi, da morajo države članice svoje pristojnosti na tem področju izvajati ob upoštevanju prava Unije in da nacionalne določbe, ki urejajo odškodnino za nesreče, ki so nastale pri uporabi vozil, Prvi in Drugi direktivi ne morejo odvzeti polnega učinka (zgoraj navedena sodba Marques Almeida, točka 31 in navedena sodna praksa).
- 33 Iz tega izhaja, da je bila svoboda, ki jo imajo države članice pri določitvi vrst škode, ki se krijejo, in natančnih pogojev obveznega zavarovanja, omejena zlasti z Drugo direktivo, saj je ta določila obvezno kritje nekaterih vrst škode do določenih minimalnih zneskov. Med temi vrstami škode, ki morajo biti krite, so zlasti telesne poškodbe, kot določa člen 1(1) Druge direktive (zgoraj navedeni sodbi Haasová, točka 46, in Drozdovs, točka 37).

- 34 Pojem telesnih poškodb zajema vsakršno škodo – v delu, v katerem nacionalno pravo, ki se uporabi v sporu, zanjo določa odškodnino za civilno odgovornost zavarovanca – ki izvira iz posega v celovitost osebe, kar vključuje tako telesno kot duševno trpljenje (zgoraj navedeni sodbi Haasová, točka 47, in Drozdovs, točka 38).
- 35 Zato je med vrstami škode, ki jo je treba povrniti v skladu s Prvo in Drugo direktivo, nepremoženjska škoda, za katero odškodnino za civilno odgovornost zavarovanca določa nacionalno pravo, ki se uporabi v sporu (zgoraj navedeni sodbi Haasová, točka 50, in Drozdovs, točka 41).
- 36 V tem primeru, prvič, je iz spisa, predloženega Sodišču, razvidno, da je – tako kot v okoliščinah, v katerih je bila izdana zgoraj navedena sodba Marques Almeida – namen nacionalne ureditve v postopku v glavni stvari ugotoviti obseg pravice oškodovanca do odškodnine na podlagi civilne odgovornosti zavarovanca in ne omejuje kritja civilne odgovornosti zavarovanca z obveznim zavarovanjem.
- 37 Po prikazu italijanskega prava, ki ga je izvedlo predložitveno sodišče, slednje po eni strani v členu 2059 Civilnega zakonika določa temelj pravici do povračila nepremoženjske škode, ki je posledica prometnih nesreč z motornimi vozili, in po drugi strani v členu 139 zakonika o zasebnem zavarovanju podrobna pravila za določitev obsega civilnopravnega odškodninskega zahtevka, kar zadeva zdravstveno škodo pri lažjih poškodbah, nastalo med drugim zaradi takih nesreč.
- 38 Predložitveno sodišče je v odgovoru na zahtevo za pojasnila, ki jo je Sodišče nanj naslovilo na podlagi člena 101 Poslovnika, pojasnilo to, kar je italijanska vlada potrdila na obravnavi pred Sodiščem, da v skladu z italijanskim pravom civilna odgovornost zavarovanca za nepremoženjsko škodo, ki so jo utrpeli osebe zaradi prometne nesreče, ne more presegati zneskov, ki so na podlagi člena 139 zakonika o zasebnem zavarovanju kriti z obveznim zavarovanjem.
- 39 Prav tako je treba upoštevati, po eni strani, da ta nacionalna zakonodaja spada na področje nacionalnega materialnega prava o civilni odgovornosti, na katerega se sklicujeta Prva in Druga direktiva (glej po analogiji zgoraj navedeno sodbo Haasová, točka 58), in po drugi strani, da se z njim ne omejuje kritje za civilno odgovornost, ki je nastala zavarovancu (glej po analogiji zgoraj navedeno sodbo Marques Almeida, točka 35).
- 40 Dodati je treba, da glede obveznega kritja premoženjske škode in telesnih poškodb z zavarovanjem, določenim v členu 3(1) Prve direktive, iz nobenega dokumenta iz spisa ni mogoče sklepati, da zadevna nacionalna zakonodaja ne določa zneskov, ki ustrezajo najnižjemu znesku, določenemu v členu 1 Druge direktive.
- 41 Drugič, preveriti je treba, ali je posledica te nacionalne ureditve samodejna izključitev ali nesorazmerna omejitev pravice oškodovanca do odškodnine iz obveznega zavarovanja civilne odgovornosti pri uporabi motornih vozil.
- 42 V tej zvezi, kot je navedel tudi generalni pravobranilec v točkah od 69 do 74 ter 82 in 83 sklepnih predlogov, iz sodne prakse, navedene v točkah od 30 do 32 te sodbe, izhaja, da države članice na podlagi Prve in Druge direktive nimajo obveznosti izbire posebne ureditve, da bi določile obseg civilnopravnega odškodninskega zahtevka oškodovanca na podlagi civilne odgovornosti zavarovanca.
- 43 Prav tako ti direktivi načeloma ne nasprotujeta nacionalni zakonodaji, ki nacionalnim sodiščem nalaga zavezujoča merila za določitev nepremoženjske škode, niti posebnim ureditvam, ki so prilagojene posebnostim prometnih nesreč, četudi te ureditve za nekatere vrste nepremoženjske škode dopuščajo način določitve obsega civilnopravnega odškodninskega zahtevka, ki je manj ugoden za oškodovanca od načina, ki se uporabi za določitev obsega civilnopravnega odškodninskega zahtevka za žrtve neavtomobilskih nesreč.

- 44 Zlasti okoliščina, da se za oceno zneska odškodnine za nepremoženjsko škodo zaradi lažjih poškodb elementi, ki se uporabijo za izračun nadomestil žrtvam neavtomobilskih nesreč, ne uporabijo oziroma se uporabijo samo omejeno, ne vpliva na združljivost take nacionalne zakonodaje z navedenimi direktivami, ker slednja samodejno ne izključuje oziroma nesorazmerno ne omejuje pravice oškodovanca do odškodnine (glej v tem smislu sodbo z dne 9. junija 2011 v zadevi Ambrósio Lavrador in Olival Ferreira Bonifácio, C-409/09, ZOdl., str. I-4955, točka 29, in zgoraj navedeno sodbo Marques Almeida, točka 32).
- 45 V tem primeru spis, predložen Sodišču, ne vsebuje nobenih elementov, ki bi razkrili obstoj tovrstne samodejne izključitve ali nesorazmerne omejitve. Iz tega spisa dejansko najprej izhaja, da se odškodnina odobri, dalje, da se bolj omejujoč način izračuna uporablja le za dodelitev odškodnine za škodo zaradi lažjih telesnih poškodb in, nazadnje, da je znesek na podlagi tega izračuna sorazmeren, zlasti z resnostjo utrpljenih poškodb in trajanjemčasne invalidnosti. Poleg tega ta ureditev sodišču omogoča, da prilagodi znesek odobrene odškodnine, z zvišanjem, ki lahko doseže petino izračunanega zneska.
- 46 Glede na navedeno je treba ugotoviti, da se v tem primeru ne posega v jamstvo, določeno s pravom Unije, da mora biti civilna odgovornost pri uporabi motornih vozil, določena v skladu z upoštevним nacionalnim pravom, krita z zavarovanjem, ki je usklajeno s Prvo in Drugo direktivo (glej v tem smislu zgoraj navedeno sodbo Marques Almeida, točka 38 in navedena sodna praksa).
- 47 Iz tega izhaja, da je na postavljeno vprašanje treba odgovoriti, da je treba člen 3(1) Prve direktive in člen 1(1) in (2) Druge direktive razlagati tako, da ne nasprotujeta nacionalni zakonodaji, kot je ta v postopku v glavni stvari, ki določa posebno ureditev za odškodnino za nepremoženjsko škodo, nastalo zaradi lažjih telesnih poškodb pri prometnih nesrečah z motornimi vozili, ki odškodnino za tako škodo omejuje glede na to, kar je dopustno v primeru povračila za isto škodo, ki nastane iz drugih razlogov, kot so te nesreče.

Stroški

- 48 Ker je ta postopek za stranke v postopku v glavni stvari ena od stopenj v postopku pred predložitvenim sodiščem, to odloči o stroških. Stroški, priglašeni za predložitev stališč Sodišču, ki niso stroški omenjenih strank, se ne povrnejo.

Iz teh razlogov je Sodišče (drugi senat) razsodilo:

Člen 3(1) Direktive Sveta 72/166/EGS z dne 24. aprila 1972 o približevanju zakonodaje držav članic o zavarovanju civilne odgovornosti pri uporabi motornih vozil in o izvajanju obveznosti zavarovanja take odgovornosti ter člen 1(1) in (2) Druge direktive Sveta 84/5/EGS z dne 30. decembra 1983 o približevanju zakonodaje držav članic o zavarovanju civilne odgovornosti pri uporabi motornih vozil, kot je bila spremenjena z Direktivo Evropskega parlamenta in Sveta 2005/14/ES z dne 11. maja 2005, je treba razlagati tako, da ne nasprotujeta nacionalni zakonodaji, kot je ta v postopku v glavni stvari, ki določa posebno ureditev za odškodnino za nepremoženjsko škodo, nastalo zaradi lažjih telesnih poškodb zaradi prometnih nesreč z motornimi vozili, ki omejuje odškodnino za takšno škodo, glede na to, kar je dopustno v primeru povračila za isto škodo, ki nastane iz drugih razlogov, kot so te nesreče.

Podpisi